SUXJ/JG/LW

Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering
Directie en Centraal Bureau
Postbus 2055, 3500 GB Utrecht

Leger des Heils

Ministerie van Justitie
DBOB/DIV/OAB/AL-OD
Dossier
Datum 08 MAART 2012
Nummer
Ambt.

Bezoekadres Zeehaenkade 30
3526 LC Utrecht
Afdeling
Inlichtingen bij
Telefoon 030 - 2931000
Fax 030 - 2901755
Website www.jeugdzorgenreclassering.nl

Datum 7 maart 2012
Onderwerp Reactie conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht
Pagina 1/3

Aan de staatssecretaris van Veiligheid & Justitie
De heer F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Door Reg. DSC kopie gezonden aan

Geachte heer Teeven,

Het voorliggende conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht roept bij Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering (verder LJ&R) een positieve reactie op en gaat gepaard met verwachtingen voor een effectieve uitvoering in de nabije toekomst.

Een belangrijke grondslag van het wetsvoorstel is het uitgangspunt dat jeugdigen en jongvolwassenen zich ten tijde van het plegen van een delict in een bepaalde ontwikkelingsfase bevinden die wordt meegewogen in de strafrechtelijke afdoening. Daarbij wordt terecht geen afbreuk gedaan aan de vigerende hoofdregel dat minderjarigen in principe worden berecht volgens het jeugdstrafrecht en meerderjarigen conform het commune strafrecht.
De meerwaarde van dit wetsvoorstel is dat wordt voorzien in de mogelijkheid om op deze hoofdregel een uitzondering te maken indien de persoonlijkheid van de pleger van het delict daartoe aanleiding geeft en in de afweging met de ernst van het gepleegde feit gevolgen heeft voor de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de zwaarte en de afdoening.
Het loslaten van de biologische leeftijd van 18 jaar als een strikt criterium voor de toepassing van òf het jeugdstrafrecht dan wel het volwassenenstrafrecht beantwoordt aan de behoefte, ingegeven door de ervaringen en knelpunten in de gangbare uitvoeringspraktijk, om de gewenste flexibiliteit rondom de leeftijdsgrens van 18 jaar te optimaliseren en zien wij als een goede ontwikkeling.
Tevens onderstrepen wij het belang dat jeugdigen en jongvolwassenen in het wetsvoorstel worden beschouwd als een afzonderlijke doelgroep waarbij een verruiming van de leeftijdscategorie van 15 tot 23 jaar wordt toegepast. Er bestaat in die leeftijdscategorie een aantoonbaar en leeftijdsgebonden verband tussen een bepaalde fase van ontwikkeling van de dader, het daarmee gepaard gaande gedrag en het plegen van delicten. In veel gevallen is de problematiek die zich voordoet van voorbijgaande aard, maar deze kan voor een deel van de populatie escaleren en verharden. De aanpak van de problematiek vraagt om een uitbreiding en aanscherping van de sanctiemogelijkheden en een betere afbakening tussen het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht. Het voorliggende wetsontwerp biedt daarvoor constructieve mogelijkheden. Ik kom hier later op terug.

Het Leger des Heils maakt deel uit van The Salvation Army.
Stichter: William Booth
Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering
Directie en Centraal Bureau is onderdeel van de
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg,
ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam
onder nr. 41208154.

Rabobankrekening: 157.530.981

In onze visie stelt de verruiming van de leeftijdscategorie, het loslaten van een strikte hantering van de leeftijdsgrens van 18 jaar, alsmede de mogelijkheid om af te wijken van de hoofdregel in de berechting, tegelijkertijd eisen aan de specifieke en meer methodisch onderbouwde modaliteiten van de vereiste straftoemeting.
Om de strafrechtelijke benadering hier goed op af te stemmen is het van evident en primair belang dat een kwalitatief uitgevoerde diagnostiek is gewaarborgd. Een betrouwbare diagnose is voorwaardelijk aan een goed en onderbouwd uit te brengen advies t.b.v. van de strafafdoening.
Zowel de jeugdreclassering als de volwassenenreclassering beschikken over een professioneel diagnostisch instrumentarium, respectievelijk het LIJ en de RISc. Beide instrumenten kennen overigens een proces waarbij sprake is van doorontwikkeling en een explicietere gerichtheid op bepaalde facetten binnen criminogene factoren. Dit pleit ervoor om het proces dat in gang wordt gezet met het wetsontwerp veeleer te richten op onderlinge afstemming en samenwerking, waarmee wordt bevorderd dat processen van onderlinge concurrentie worden beperkt.

Met het wetsontwerp adolescentenstrafrecht wordt een afzonderlijk strafrecht voor adolescenten ingevoerd, met het oogmerk om flexibeler te kunnen inspelen op de domeinen van het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht, die daarvoor afzonderlijk en onderling de nodige aanpassingen en bijstellingen ondergaan. Het risico is dat het beeld ontstaat dat sprake is van een nieuwe vorm van strafrecht die beide domeinen integreert, of sterker nog ertoe zal leiden dat met deze ontwikkeling één van beide domeinen op termijn zal gaan overheersen.
In dat kader is de terughoudendheid van de jeugdreclassering begrijpelijk, omdat zij m.n. voor de 16-/17-jarigen een beweging richting de volwassenenreclassering voorzien, mede gelet op de intentie om voor die groep de mogelijkheden voor de doorontwikkeling van het reclasseringstoezicht alsmede een op adolescenten gerichte gedragsinterventie nader te verkennen. Daarnaast wordt de mogelijkheid van een op zichzelf staande methodiek onderzocht.

LJ&R acht juist de kans groter dat met de uitvoering van het adolescentenstrafrecht het accent juist zal verschuiven in de richting van het jeugdstrafrecht. De stap van jeugd naar volwassenheid is voor de meeste jongeren een ingrijpend proces. De overgang van de beschermde kindertijd naar een zelfstandig bestaan is in onze complexe samenleving groot. Voor jongeren met een lichtelijk verstandelijke beperking is de te zetten stap naar volwassenheid nog groter. Deze jongeren hebben vaak een gebrek aan inzicht in hun eigen problemen en beperkingen, ondervinden weinig steun vanuit de sociale omgeving, vertonen weerstand en wantrouwen ten opzicht van hulpverlening en hebben een sterk wisselende ondersteunigsbehoefte.
Jongeren met een LVB hebben een gebrekkige controle van agressieve impulsen en beschikken over een minder sterke cognitieve controle. In veel gevallen is sprake van depressie, verslaving, verwaarlozing, isolement, huiselijk geweld, seksueel misbruik en gezondheidsproblemen.
Bij een groot deel van de criminele adolescenten is er sprake van ofwel een LVB problematiek dan wel een instabiele woonsituatie, of is sprake van een combinatie. In justitiële inrichtingen heeft ruim 40% een IQ-score van 70–85, en 30% een IO-score onder 70 (Van Marle, 2004). Uit een quick scan van de Willem Schrikker Groep blijkt dat 10-15% van de jongeren met een LVB zich in een instabiele woonsituatie bevindt. Geraamd wordt dat 30–50% van deze jongeren eveneens een psychiatrische stoornis heeft (College Bouw Ziekenhuisvoorzieninge, 2004)
Kortom een kwetsbare groep die gebaat is met een aanpak 'op maat'.

LJ&R is een uitvoeringsorganisatie die zich al jaren richt op zowel de jeugdreclassering als de volwassenenreclassering en zich in het bijzonder daarbij richt op een doelgroep die wordt gekenmerkt door een meervoudige problematiek, waarbij dak-en thuisloosheid c.q het verkeren in instabiele woonomstandigheden voor de organisatie een belangrijke taakstelling is.
In die zin beschouwt LJ&R het voorliggende wetsontwerp als een waardevolle ontwikkeling om het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht beter op elkaar af te stemmen en op grond van de juiste afwegingen een specifiek, op maat en op de persoon toegesneden traject in de strafrechtelijke afdoening te realiseren.

LJ&R acht het van groot belang dat in het kader van de ontwikkelingen die zich in het adolescentenstrafrecht zullen voordoen nadrukkelijk wordt ingezet op samenwerking en afstemming met de RvdK, en de Bureaus Jeugdzorg. Ook stelt LJ&R zich op het standpunt dat vooralsnog primair het reeds beschikbare palet van instrumenten t.b.v. screening en risicotaxatie, methodieken en (gedrags)interventies wordt ingezet, omdat de professionele ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd als een gelegitimeerd vertrekpunt moeten worden geaccepteerd.
Het kan zijn dat op enig moment blijkt dat aanvulling c.q. aanpassing wenselijk of noodzakelijk wordt geacht, maar in onze opvatting niet op voorhand.

De mogelijkheden die in het wetsontwerp worden genoemd in het licht van de bijzondere voorwaarden bij de voorwaardelijke invrijheidstelling en het proefverlof en in vonnis, bieden uitstekende mogelijkheden als het gaat om opneming in een zorginstelling, het zich onder behandeling laten stellen, het verblijf in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang, deelname aan een gedragsinterventie en het volgen van onderwijs.
De huidige werkwijze van LJ&R maakt in zowel de advisering als de uitvoering van het toezicht bij de jeugdreclassering en de volwassenenreclassering al een zo optimaal mogelijk gebruik van deze bijzondere voorwaarden, als de aard, ernst en omvang van de problematiek van de cliënt zich op één of meerdere criminogene factoren manifesteert.

Een belangrijk element in de aanpak die LJ&R in samenspraak met de netwerkpartners graag gerealiseerd zou zien is de systeemaanpak. De problematiek die zich bij adolescenten voordoet, in het bijzonder bij adolescenten met een LVB, is veelal complex en vereist een aanpak die binnen systemen haar beslag zal moeten hebben om wenselijke effecten te bereiken.

LJ&R hecht een grote waarde aan het gedachtegoed zoals in het wetsontwerp is verwoord en zal zich binnen de mogelijkheden die tot haar beschikking staan aan deze ontwikkeling verbinden.

Met vriendelijke groet,

Algemeen Directeur